

Bild:

BILD: MANISH SWARUP/AP/SCANPIX

Teaser:

Legal abort har minskat den graviditetsrelaterade dödligheten i Nepal. På bilden: kvinnor köar för att rösta i Katmandu förra året.

Nepal på väg att nå millenniemål för mödrahälsa

- FN:s millenniemål är åtta mål för utveckling i världen som alla medlemsstater år 2000 kom överens om att försöka uppnå till år 2015. Det femte av dessa handlar om förbättrad mödrahälsa.
- I Sverige dör 3,4 kvinnor av 100 000 av graviditetsrelaterade orsaker.
- Antalet graviditetsrelaterade dödsfall beräknas globalt beräknas till mellan 500 000 och 600 000 per år. 99 procent av dessa sker i låg- och medelinkomstländer.

Källor: FN, Folkhälsoinstitutet

Hälsa I Nepal har dödligheten i barnsäng minskat drastiskt, från 540 dödsfall per 100 000 graviditeter 2001 till 280 i dag. Förbättringarna kan i hög grad tillskrivas en enskild åtgärd – legaliserad abort. Antalet dödsfall i samband med osäkra aborter var mycket stort, säger Indira Basnett, en ledande nepalesisk expert på reproduktiv hälsa. Sedan abort legaliserades har antalet kvinnor som dör på grund av graviditetsrelaterade orsaker minskat dramatiskt.

Sedan 2002 har abort varit lagligt under de första 12 veckorna av graviditeten, när kvinnans liv eller hälsa är i fara, och i fall av våldtäkt, incest och allvarliga fosterskador. Med start 2004 började Nepals dåvarande regering också utbilda läkare och certifiera mödravårdskliniker runt om i landet. I dag finns fler än 177 statliga och privata kliniker som har tillstånd att genomföra aborter. Andra åtgärder har också bidragit. Till dessa hör enligt FN:s barnfond Unicef immuniseringsprogram, järntillskott till gravida och ökad prenatal vård.

Nepal håller rätt kurs för att möta millenniemålet om minskad mödradödlighet, säger John Brittain vid barnfondens kontor i Nepal. För att lyckas måste dock Nepal minska dödligheten ytterligare, till 213 dödsfall per 100 000 graviditeter år 2015. Redan i dag är landet mer framgångsrikt än grannländerna Indien, Pakistan och Bangladesh. Längst i regionen har Sri Lanka kommit med 43 dödsfall per 100 000 graviditeter, medan motsvarande siffra i krigshärjade Afghanistan är skräckinjagande 1 600.

Enligt experter ligger nyckeln till framtida förbättringar i Nepals mödravård att bygga upp tillgången till hälso- och sjukvård och barnmorskor på bynivå, liksom obstetrisk och neonatal vård främst på sjukhus i mer tätbebyggda regioner, dit det är både svårt och dyrt för landsbygdens befolkning att ta sig. Det finns också ett behov av bättre registrering av graviditeter.

Den utdragna konflikten mellan maoistgerillan och den tidigare regeringen – som fick ett slut efter en vapenvila och parlamentariska val förra året, där maoisterna segrade – har slagit sönder sjukvårdens infrastruktur i områden i västra Nepal som Dadeldhura, Bajura, Bajhang och Mugu, och mörkertalet i dessa befaras vara stora.

– Vi talar om områden där det inte finns några läkare. Kvinnor föder hemma och om de dör registreras de inte. Det här är områden där kvinnor lider av akut undernäring, blödningar och infektioner. Graviditetsrelaterade dödsfall är fortfarande mycket höga, varnar Aruna Upreti, läkare och kvinnorrättsaktivist från Katmandu.

Trots att mycket återstår att göra är även den befintliga halveringen av dödstalen en bedrift, och Indira Basnett är övertygad om att den positiva utvecklingen kommer att fortsätta.

– Om vården är tillgänglig och acceptabel i fråga om kvalitet och rimliga priser så kan vi rädda fler kvinnor, säger hon.

Mallika Aryal (IPS) • Katmandu